

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrletno Din 6.—, polletno Din 12.—,
celoletno Din 24.—.

Katoliški shod

Te dni žene klerikalna duhovščina svojo čredo v Ljubljano na parado, da pokaže, kakšno moč ima duhovščina. Vršiti se ima takozvani »katoliški« shod baje v obrambo katoliške cerkve in vere.

Vprašamo in lahko bi razpisali nagrado za vse premoženje naprednih mož, če more kdo odgovoriti na vprašanje: Ali je katoliška cerkev in vera v Jugoslaviji v nevarnosti? — z najmanjšim dokazom. Tega si niti klerikalci prav trditi ne upajo. Vsaj v Beogradu ne, ker bi se jim tam vse na ves glas krohotalo. To se trdi samo kje daleč stran, kjer so ljudje po mnenju duhovna tako »zarukani«, da kaj takega verjamejo.

V resnici ne gre za obrambo katoličanstva, ampak gre za naval klerikalizma, ki bi rad rešil svojo ogroženo moč in pobil nasprotnike. Zato morajo ženske zdaj kuhati in cvreti, da pojdejo na romanje, zato mora sredi največjega dela kmet in kmečki fant na noge, da bodo »gospodje« izgledali bolj mogočni in da bi se jih kdo bolj bal. Nič prepričanja, nič zavednosti, vse je le pod bičem verskega in posvetnega pritiska, da se še bolj poveleča moč duhovščine, ki je pozabila na svoj sveti in lepi poklic, in se bavi s posvetnimi cilji, da sebi zagotovi vpliv nad dušami.

Katoliški shod je znamenje, kako zastali smo še Slovenci. V srednjem veku so jih gnali kar s palico. Danes pa jih strahujejo s peklenskim ognjem in s posvetnim preganjanjem. Eno in drugo je prazno, če bi ljudstvo izpregledalo. A tema je še v glavah, in to je sreča za duhovščino.

Vendar se marsikje svita. Mnogo je že mož in žen, na katere votli kanoni s prižnico in iz spovednic, iz zadrug in konsumov ne vplivajo več. Te moramo podpreti in še drugim oči odpirati.

Za nas naprednjake je katoliški shod močna pobuda za delo. Složni moramo biti, opustiti razkosanost v SKS in druge strančice in vsi kakor en mož na političnem in nepolitičnem polju voditi boj s klerikalizmom do zmage!

Politični pregled

Navzlic temu, da zaradi poletja počiva vsa politika, so bili nekateri deli naše države te dni vendar zelo razburjeni, ker so se vršile občinske volitve v Srbiji in Črni gori, in pri tej priliki so se razvele politične strasti do skrajnosti. Radikalci, ki so na vladi,

so porabili vsa zakonita in nezakonita sredstva državne sile, da izvojujejo zmago v veliki večini občin. Ljudstvo mora pri izvrševanju volilne pravice biti popolnoma svobodno, da lahko glasuje za onega, ki mu najbolj zaupa in potem naj vlada tudi po občinah ona skupina ljudi, ki je najštevilnejša. Radikalci pa tega ne razumejo in ne marajo razumeti, oni hočejo na vsak način vladati, in ako to ne gre milo, ker jih ljudstvo ne mara, potem porabijo silo. Tako so tudi pri teh volitvah »zmagali«, ampak ponosni na to svojo »zmago« ne morejo biti, ker ona ni znak ljudskega zaupanja, temveč samo posledica nasilja nad ljudstvom. Nasilja pa se vedno maščujejo nad onim, ki jih vrši.

Klerikalci so tudi živahno na delu. V Zagrebu so imeli te dni tako zvani evharistični kongres, na katerega so zbornali tisoče vernega ljudstva ter ga z rompom in pompom prepričevali, da gre za vero, v resnici pa je šlo samo za politično moč duhovščine. V nedeljo imamo tudi

v Ljubljani katoliški shod,

ki istotako ni čista verska prireditelj, temveč s cerkvenimi obredi zlorabljen parad klerikalnih voditeljev, ki bi radi dosegli to, da bi ostalo ljudstvo še dalje neprosvečeno, nepoučeno in da bi zvesto zaupalo duhovščini, ki ji ni do pravega verskega življenja, temveč samo do tega, da bi obdržala za vse večne čase ljudstvo pod popolno svojo oblastjo. Razumni ljudje zato ne bodo delali v Ljubljani štafaze naši duhovščini, ki se je že prav močno oddaljila od pravega verskega življenja in naukov in se ukvarja samo s hujskanjem. Klerikalizmu je že po vseh katoliških državah odzvonilo, nikjer nimajo več odločilne moči v svojih rokah duhovniki, povsod so jih že spravili tja, kamor spadajo: v cerkev, in jih pognali iz politike. Samo ubogi Slovenci morajo še vedno biti poslušno orodje farovžev, ker ljudje še vedno niso navajeni na to, da bi mislili s svojimi glavami, in jim je vse sveto, karkoli jim reče duhovnik, četudi izven cerkve in v stvarih, ki nimajo z vero nič skupnega.

O Radiću

smo že zadnjič omenili, da je dezertiral v inozemstvo, kjer ga ne more zadeti roka jugoslovanske pravice. Svoje privržence je prepustil njihovi usodi, ki pa ne bo mila, ker država bo uporabljala napram vsem, ki so proti njenemu obstanku, zakon za zaščito države. Ako se sme braniti posameznik proti sovražniku, zakaj država ne bi imela te pravice? Radić se nahaja sedaj baje v Londonu in hoče s pomočjo Anglije napraviti zmeš-

njavo v naši državi. Ampak se bo temeljito urezal, ker Anglija ni tako neumna, da bi nasedla navadnemu političnemu pustolovcu, ki zapeljuje svoj narod na napačna pota, potem pa zbeži in prepušča zapeljance njihovi usodi, medtem ko se njemu v Londonu dobro godi, ker je nagrabil od nezavednega ljudstva dosti denarja, da lahko živi kot vsak angleški lord.

Naš ministrski predsednik Pašić je že zaradi svoje velike starosti — on šteje že preko osemdeset let! — velika ovira za mirni razvoj naše države. Posebno v zunanji politiki bi Jugoslavija na vsak način morala iskati

prijateljske stike z Rusijo,

ker samo v prijateljstvu z Rusijo bo naša država dovolj močna in se ji ne bo treba nikogar bati. Mi imamo dovolj sovražnikov, že sama Italija nam nagaja, kjer le more, ostali sosedje so pa tudi vse drugo prej kot naši prijatelji. Ako bi se mi nahajali v dobrem prijateljstvu z veliko slovansko Rusijo, bi imeli naši sosedje takoj tudi pred nami primeren respekt. To uvideva vsa Jugoslavija, tudi radikalci, ki so na vladi, samo njihov stari voditelj Pašić je še vedno tako zaljubljen v stare ruske razmere, da se z novimi ne more sprijazniti in je največja ovira obnovitvi starih dobrih odnošajev z Rusijo. Zato je vse zelo razveselilo poročilo, ki je krožilo pred par dnevi po našem časopisu, da je Pašić sit politike in da namerava oditi v zasluženi pokoj. Je zaslužen mož, to se mu mora priznati, toda davno mu je že dozorel čas, da se umakne novim razmeram in novim zahtevam časa, katerim se radi svoje starosti ne more več prilagoditi.

Nemčija je še vedno ognjišče, na katerem gori vroč plamen, ki jo žuga uničiti, ker

nemška državna oblast je že brez moči,

v državi vladajo in vznemirjajo sodržavljane razne tolpe komunistov z ene in skrajnih nazadnjakov z druge strani. Denar je izgubil že vsako vrednost, za en jugoslovanski dinar se lahko dobi že celih 40.000 mark, za en ameriški dolar pa kar nad štiri milijone nemških mark! Iz tega se najbolj vidi, kako daleč je padla Nemčija in kako težko bo reševati jo iz prepada. Dobila je sicer novo vlado, ali ta bo ravno tako brez moči, kot je bila dosedanja, ker čudežev ne more delati nihče na svetu in čudež bi bil, ako bi se država, ki je bila v svetovni vojni tako strahovito tepena, kmalu postavila na noge. Nekdaj mogočna Nemčija preživlja sedaj najtežje dni.

V severnoameriških Združenih državah je umrlega predsednika Hardinga nasledil njegov namestnik Coolidge (Kolidž). Pod

njegovim vodstvom bo hodila menda

ameriška politika nova pota,

in sicer v tem zmislu, da se ne bo čisto nič brigala za Evropo, ker je Amerika prepričana, da je v Evropi še vedno dovolj netiva za nove vojne. To je resnica, ker niti Angleži niti Francozi niti Italijani niso več složni in so prepričani med temi državami vedno večji. Vse to pa zaradi požrešnosti in medsebojne zavisti. Posebno Italija ima vedno večje oči kakor želodec. Amerika se ne vara; v Evropi še neprestano močno vre in izgledi v bodočnost so stalno oblačni.

Pismo iz Hercegovine

Tako v skrajni bedi ni menda nobena pokrajina v naši državi kakor je letos dolnja Hercegovina. Kraji so že sami po sebi vrlo revni radi pomanjkanja šume. Edini vir dohodkov je tukajšnjemu seljaku grozdje in duhan. Žito obrodi malokatero leto, ker suša kraljuje dostikrat po pol leta. Po tri mesece ne pade kaplja dežja, vročina je vsled nizke lege nad morjem silna, komarji neznosni. Marsikatero selo si mora nositi vodo po pet kilometrov daleč!

Kakor navadno, je tudi letos žito uničila suša; edina nada sta ostala še duhan in grozdje. Obetala je biti vrlo dobra trgateg. Toda one kraje, katerim je toča prizanesla pred tremi tedni, je pa sedaj obiskala na 16. t. m. popoldne. Stolkla ni samo grozdja in tobačnih nasadov po njivalih, temveč tudi tisti duhan, ki je bil že za sušenje pripravljen v šopih na špagi. Neurje s silnim vetrom je prišlo tako hitro, da ni bilo mogoče seljakom pravočasno spraviti pod streho sušeči se duhan. Veliko vinogradov je popolnoma uničenih; kar je ostalo na trsu, je ranjeno in je počelo gniti. Žalostno je to, da nima tukaj nikdo grozdja zavarovanega proti toči.

Kdo se bo sedaj zavzel za te nesrečne kraje? Tukajšnji poslanec kot radičev ne more ničesar storiti za reveže, ker mu je pot v Beograd zaprta; z njim torej ni nič! Radikalni prvaki pa se po 18. marcu niso več prikazali v te kraje, čeravno bi bila njih dolžnost, ker so tudi dobili dva

mandata v tej okolici. Poslali so pač minulo nedeljo nekake agitatorje za četaško organizacijo, pa težko da bi si mogel naš Hercegovac pomoči s ponujano mu puško in bombo, če drugega ničesar nima.

Da, da, nismo se nadejali pred 18. marcem take jeseni. O, da si pred volitvami videl krasne avtomobile (pravijo, da so bili državni) in lepe debele gospode v njih ter njih čudovito zgovornost in prijaznost do najpreprostejšega seljaka... Nikdar jih nismo pozneje več videli, kakor da so vsi pomrli... Bog jim daj večni mir — v senci Pašičeve brade!

Dopisi

JEŽICA PRI LJUBLJANI. Na Kranjskem pri klerikalcih je zdaj tako: Čim bolj si politično zagoveden, duševno zanemarjen, nenumen in omejen, bolj zloben in izkvarjen, brez morale in značaja, bolj te v farovžih obratajo. In to je glavno. Zato bodi Stvarniku hvaležen, če si že na svet primahal s premajhno mero pameti, ali da ti je še pred birmo zagrizen kaplanček zatrl znake normalnega človeka: svobodno hotenje in samostojno mišljenje; zakaj danes je moderno, da fajmošter in ovce vsi enako meketajo. Ofraj božji Previdnosti, da si postal klerikalec, glej, pri vsaki spovednici te čaka odveza in če prideš v časopise, »Domoljub« ima zate le dobro besedo in odprte roke, pa uganjaj najpodlejše lumparije in nesramnosti, in če boš med povzdigovanjem po glavi hodil, reki bode, da se zdaj tudi tako Boga moli. Vse se ti izpregleda in še nekaj navrže, ker držiš s cerkveno stranko. V Dravljah pri sv. Roku, tam se Marijina devica lahko med pridigo po »ringlšpil« vrti, ona je po obrazu, životu in nogah še od zadnjega shoda vsa žegnana in se je greh sploh ne prime, Orel se na gugalicah ziblje, da vidi vsaj tu v sinje višave, ali pa se prepeljava na »ringlšpilovem« slonu, namesto da bi molil na tej božji poti z duhovnikom vred pri litanijah: sv. Anton, sv. Neža, sv. Katarina, kuge, lakote in vojske... reši nas... Le Sokola podijo v cerkev. In čeprav poslušaj pridigarja od začetka do kraja, čeprav mežnarju odrine dar, namesto za slona, on je in ostane grd brezverec. »Tako sodijo

o Sokolstvu jugoslovanski škofje!«... Naj se Orlica ali polizana tretjerednica v temi in med tujimi potniki sami peljeta v Zagreb, .. »naj gresta, saj se peljeta na katoliški kongres!« Le Sokolici predpisujejo g. župnik, da ne sme nikamor in ima biti ob Marijinem zvonjenju doma, sicer ni več poštena, in »mladeniči iz krščanskih rodbin, ogibajte se takih!«... Tudi Sokol ni več pošten, če gre v kopalni obleki in ne v štebalah s kučmo na glavi v Savo, le Orli so »ta pravi«, čeprav za katoliški »Stadion« mnogi delajo brez sraja, nekateri le v tenkih, ped dolgih belih hlačicah. Ne zini ne besede čeznje, Sokol, oni so na kuluku za katoliško stvar. In če take »brezverske in nič kulturne divjake« (tako bi »Domoljub« Sokole nagnal) prav od blizu ogleduje divna Orlica — Samaritanka, ki jim vodo nosi, žejnim kulukarjem — in pri tem pride v bližino skušnjav, nič ne dé..., »napajati žejne, nasičevati lačne...«. Kup nežnih otrok ogleduje te kulukarje, ali o pohujšanju ja ne govoriti, ker gre za Orle. Mogoče kuluka v tisti jami celo gospod, ki bo pridigal »o sramežljivosti« ali »o zapetih srajcah«. Ta bo ja vedel, kaj je prav! Tudi suneš ga lahko kakšno kablo! V našem kraju ne mine ne ena prireditel, naj si bo birma, krst, pogreb, nova, srebrna ali zlata maša, zakrament sv. zakona, romanje v Vodic ali Crngrob, ne eno ne mine, če ni z vinom zalito. Mi vemo, da niti ena redkih javnih telovadb našega Orla, razen če je katero dež razkadir, še ni minila brez zalivanja z več vrstami vina in da je imel marsikdo priložnost pri orlovski prireditvi se opijaniti. Ali ko je Sokol pri zadnji prireditvi »pri Urbančku« postregel gostom z isto pijačo, ki jo druge dni tam dobiva naš g. župnik, in ni ne eden sodelujočih Sokolov odšel v sladki ganjenosti s prireditve, kakor piše »Domoljub«, pa je že ogenj v strehi in Sokol razkričan za društvo pijancev. Da, tako te obsodijo, ker misliš po svoje in delaš to, kar sam od sebe odobravaš. Take ugledu društva in članstva škodljive napade piše v katoliške časopise neki gospod, ki sam zahaja v gostilne. Mi pa nismo klerikalni sodniki, in imamo svoje mnenje o tej klerikalni hinavščini; tudi »Domoljub« še pride pod božjo rajtengo, ko se bo le toliko skorajžil, da se bo pod svoje otrobe tudi podpisal. Da, sokolska prireditel je po-

Ograjčan:

Ženin

(Konec.)

S tihimi koraki sta mu sledila na drugi konec hiše. Tine je stopil pod okno, pritisnil na električno svetiljko, tako da je vsa svetloba padala v spalnico, kjer je počivala Učarjeva teta.

»Prihajam iz daljnega kraja,« je začel z globokim svečanim glasom, prinašam vam opomin. Luna se je skrila za oblake in zvezde so otemnele nad vašo hišo, ker ji preti sramota — najhujše, kar more doleteti kmetško vas.»

Teta je sanjala o romarski gori sv. Nikolaja, o cerkvici, žareči v prečudni svetlobi, segajoči z griča do njene postelje. Kakor v omedlevici je čula skrivnostne besede, nakar se je stresla in zbudila.

»Teta,« se je pačil in glas se mu je tresel, »za vse ste odgovorni, kar se godi okrog vas. Vstanite in odženite ga — njega, ki se skriva pod spalnico vaše nečakinje, da jo zapelje in onesreči. Ura poteka...»

Kdo se skriva?« je teta segla po molek ter se je pobožno prekrizala.

»Plužarjev Marko,« je govoril Tine. »Poln umazanih sklepov in hudobnih namenov čaka priložnosti, da izvrši dejanje, ki ga morate preprečiti. Hitite, odpodite ga! Že njegovo dihanje okužuje ozračje in njegove stopinje oskrunjajo zemljo, katere se dotakne...»

Katarina se je pričela oblačiti; po vsako obleko je segla dvakrat ali trikrat in ravno tolikokrat ji je zopet padla iz rok. Svetila ji je blede svetloba električne svetiljke; Tine jo je držal tako spretno, da je teta ni mogla videti in tembolj se je čudila svitu, misleča, da prihaja z romarske gore. Vmes pa je venomer govoril besede, ki so se ji zdele tako veličastne, kot bi prihajale z neba.

»Pogubljeni bova — jaz in Polonica,« je tarnala in iskala svečo.

»Hitite, teta,« jo je priganjal, »še je čas rešitve.»

»O, kolika milost!« je hitela s prižgano svečo v vežo, kjer je zavila po stopnicah v klet. Široko je odprla vrata ter je obstala na pragu.

»Teta!« jo je nagovoril znani glas. »Jaz sem, nikar se ne strašite!« Marko je prilezel iz kota ter ji je prijazno pogledal v obraz.

»Ti? Malopridnež, grdoba, zapeljivec!« je kričala s posebnim naglasom zaničevanja. »Ti si se drznil ponoči stopiti v mojo hišo, da jo omažeš in postaviš okolici v zasmeh? Včeraj si se mi hlinil, imela sem te za svetnika, danes pa stojiš pred mano kot največji grešnik, kot morilec nedolžnih, katere zalezuješ.»

»Teta!« ga je zbolelo njeno očitje. »Nisem zaslužil priimkov, katere mi dajete; nikogar ne zalezujem in nikogar nisem prišel ubijati. Ravno tak stojim pred vami kot včeraj, ako mi hočete verjeti.»

»Lažnivec!« je pihala v sveti jezi. »No, pa utaji, da te ni tukaj, da nisva govorila, da te nisem videla. Utaji, ako moreš!«

Tega pa Marko res ni mogel storiti. Pa tudi opravičiti se ni mogel popolnoma, kajti za nobeno ceno bi ji ne hotel povedati, da je klical Polonico, kar bi bila teti zopet nova pregreha. Na tak odgovor res ni bil pripravljen, vse drugačne misli so mu rojile po glavi, ko je v kleti razmišljal svojo usodo.

tekla tako, da bi ugled našim Orlom visoko zvišala, če bi bila njihova. Potekla je povsem zadovoljivo, in ne eden njenih posetnikov se ni zibal domu in meril ceste tako kot 3. julija ob pol devetih zvečer iz Ljubljane domov g. župnik črnuške fare Anton Tomelj, takrat pijan kot muha, da najbrže še danes ne vé, da mu je pisec teh vrst z žveplenko svetil pod nos! Gospod «Domoljubar», ta ni naš, ta pa k Vam sliši! Ta se ga pa ni nažehljal na sokolski in je eden tistih visokih glav, ki že drugo jutro grešnikom odpušča grehe in pri maši zauživa božjo Kri! Mi bi ostali mirni in ne bi izdali tega v svet, saj vemo, da tudi v posvečeni osebi zabrenkajo svojo nerodno pesem močne človekove strasti. G. župnik sosednjih Črnuč, ki ga v taki lastnosti in kakor je res bilo prinašamo na solnce, naj nam ne zameri in naj samo pomisli, da je v katoliškem «Domoljubu» minuli teden neki pošteni cel sokolsko društvo na Ježici, torej nad 100 oseb, lažnivo oblatil in označil za pijance in pretepače, samo za to, da se bolj postavi s svojimi ljudmi. Temu gospodu se zahvalite, ker on nas je izzval. Da ga pa ne boste preveč iskali pri «Domoljubu», Vam povemo, da nekateri «Domoljubove» dopise podtikavajo g. Ivanu Bizjaku, visokošolcu juristu, doma iz Stožic; med brati Orli na Ježici ga dobro poznajo. Njega povprašajte! Zadnji Domoljubarski napad na našo prirediteljeve je namreč tako falotsko nizkoten, da ga tako more napisati le kak zamazan žganjarček v zakotni beznici. Mi gremo vseeno naprej, ker nam je pod častjo, ruvati se s takimi ljudmi in brodit s pošteno nogo po smrdeči «Domoljubariji». Na zlobna podtikavanja dopisniku le to, naj s takimi dopisi ne ruši sebi že mlad eksistence. S temi otrobi se je sam pač dovolj osmešil in za vsako razgovorjanje z nami postal nemogoč. Tudi Orel in župnišče naj raje za časopisje porabita druge ljudi, če nečeta, da bomo drugič navedli vzglede, ne več iz Črnuč, ampak iz domače fare. Za Sokola se pa ne bojte preveč. Sokolski župni nadzornik je iskreno čestital društvu k uspehu in odlični član orlovske organizacije, g. Ivo Kermavner, naš rojak, prvi telovadec med Orli, je izjavil: «Ta nastop Vam je pač lahko v čast, po deželi je malo takih društev». Če g. «Domoljubar» še sedaj rabi mokro cunj,

da se bo zbrihal, je res debel in zabiti. — Jože Kregar, Ježica.

ŽUŽEMBERK. Dramatični odsek Sokola je vprizoril dne 15. t. m. na Dvoru pred «Škrabcem» igro «Brat Sokol», ki je prav dobro izpadla. Igralcem čestitamo! — Naš rojak Ignacij Hitti v Ameriki je nabral za našega Sokola 12½ dolarja. Darovali so: Ignacij Hitti in F. Nahtigal po 2 dol., Jos. Slogar, Anton Fifot, Rok Spreitz, Roman Mavec, Frank Koren in Lojze Rojc po 1 dol., po 50 centov pa Andy Slogar, Julija Drešek, Jos. Jerše, Mary Zupančič in Julija Sprajc. Bratska hvala vsem darovalcem in darovalkam. — Odbor.

Kmetijski glasnik

ŽITO V KOZOLCIH.

Zelo značilni za naše kmetijske razmere so naši kozolci. Te zgradbe so največjega pomena za naše kraje. Zato jih nahajamo povsod, kjer je strniščna setev doma. V te kozolce pa ne spravljamo samo žita, ampak v njih sušimo tudi deteljo in razne druge krmske rastline.

Opozoriti pa moram danes na nekaj, na kar se tu in tam še premalo pazi, namreč na to, da nam žito v teh kozolcih trpi, če ga pustimo predolgo časa v njih. Trpi pa v dveh pogledih. Trpi nam po eni strani zaradi tega, ker nam ptiči veliko zrnja odneso. Pa tudi domače kure nam ne prizanašajo, temveč napravijo več škode kakor treba. O tem se je lahko že vsak prepričal. Že iz tega vzroka naj se žito čim prej umakne iz kozolca na skedenj.

So pa še drugi vzroki. Škodo trpi žito tudi zaradi vremenskih vplivov, in sicer na slami, kar nam tudi ne sme biti vseeno. Če nam snopje rosa in dež ponovno namakata, nam slama požari. Naselijo se glivice bakterije (črna rosa, sajasta snet), ki nam kvarijo vrednost slame ne le za krmo, ampak tudi za nastilj. Slama izgubi na svoji okusnosti in na svoji tečnosti. Na videz tega ni poznati, toda je tako.

Žito, ki je dosti suho, naj se tedaj o prvi priliki spravi iz kozolca na skedenj.

Kar velja za žito, to velja tudi za deteljo in druge rastline, ki jih sušimo v kozolcu.

Ko je detelja dosti suha, naj se takoj spravi ob jutranjih urah ali oblačnem vremenu, da se nam preveč ne drobi. Sicer trpi tudi na svoji vrednosti. Detelja nateguje še bolj vlažnost kakor žito in se po rosi in dežju tudi kvari. Domača detelja nam močno počrni, lucerna pa preveč porjavi in zbledi. Oboje je slabo. Tako prizadeta detelja izgubi na svoji tečnosti, kar moramo pripisati ravno tako posebnim glivicam, ki jo napadajo in kvarijo.

Imejmo vse to v čislih in ravnajmo se po tem. Žito in druge pridelke je spravljati iz kozolcev takoj, kakor hitro so dosti suhi. Tako se najbolj varujemo raznih izgub, ki so v zvezi z odlašanjem pravočasnega spravljavanja.

ČISTI PAŠNIKI.

Za obdelovanje pašnikov («gmajn» in drugih) imamo pri nas še vse premalo zmislja. To so zaradi tega tudi najbolj zapuščena in najbolj zanemarjena zemljišča, kar jih imamo pod božjim solncem. Zato pa tudi raste po teh prostorih vse, kar hoče. Živa duša se ne briga, da bi jih trebil in čistil!

In vendar bi morali biti ti prostori tako čisti kakor so travniki. Edina razlika med njimi in travniki bi morala biti le v tem, da se travniki kose, pašniki pa popasejo.

Zahteva po čistih pašnikih bi morala prevzeti vse posestnike in upravičence pašnikov. Ta potreba bi morala prešinjati tudi vsakega posameznika, kajti le tedaj, če bomo pašnike čistili in dobro oskrbovali, bomo tudi po naših krajih prišli do večjega užitka s teh prostorov. Koliko več bi se dalo pridelati na pašniku, če bi bila ruša iz samih pašnih rastlin, iz dobrih trav in zelišč! Čudno, da smo takim potrebam nasproti tako ravnodušni! Potem pa tožimo o slabih uspehih in o pičlem užitku!

Po naših pašnikih se skrivajo še bogati zakladi. Treba le, da jih začnemo odpirati. Poglejmo v druge dežele, kaj se je doseglo s čiščenjem, gnojenjem in skrbnim obdelovanjem pašnikov! Kako izgledajo ti pašniki in kako izgleda živina, ki se po njih pase! Naša zemlja in naše podnebje nista čisto nič

«No, vidiš, kako si slab pošteni,» je prekinila njegovo molčanje, «vreden si najhujše kazni, katero ti seveda dobrotno odpustim. Rečem ti pa: za vedno izgini izpred mene, poberi se odtod!»

Marka je oblila rdečica. S povešeno glavico je stopal po stopnicah pred razjarjeno teto, ki ga je obsipala z debelimi psovskami kot največjega hudodelca.

«Tu imaš molek in svetinjico,» mu je vrnila njegovo darilo, preden je odprla vezna vrata. «Zapomni si pa, da se mi nikoli več ne prikažeš pred očmi!» — S temi besedami je odslovila svojega največjega sovražnika, ki ga je pred enim dnevom kot najboljšega prijatelja vabila na obisk.

Marko je planil v svetlo noč. Ničesar ni videl in slišal, dasi je skoro pohodil Kržanovega Lojzeta, čepečega ob poti za drevesom v bližini Tineta in Andreja, ki sta se mu smejala v pest.

Polonica se je zbudila šele, ko je teta prignala Marka po stopnicah, prej je čula le ropotanje, kakršnega je bila vajena, ker so ponoči ljudje skoro vedno prihajali po poti mimo hiše. Ustrašila se je razjarjene tete, ki

je nato prilomastila v njeno sobo, misleč, da sta bila z Markom dogovorjena, kar pa ji je dekletu odločno zanimalo. Njegovega namena in prihoda v klet pa ji pri najboljši volji ni znela razložiti.

Marko se po onem nesrečnem trenutku dolgo ni upal med ljudi. Hrepenenje po zakonu se mu je polagoma ohladilo, do žensk je postal nezaupen, priimek, ki se ga je prijel ob prihodu na Ograjo, je nosil potrpežljivo vse življenje.

Teta je podvojila svojo pobožnost; pridno je romala na goro sv. Nikolaja in čuvala svojo nečakinja pred nevarnimi obiski in poželjivimi očmi. Skoro vsako noč se ji je sanjalo o kakem novem čudežu — takrat se je zamaknila v tretja nebesa, odkoder pa v oblačnih nočeh ni videla pod oknom svoje Polonice Mrčunovega Tineta, ki je željno čakal trenutka, ko bo teta za vedno ostala tam gori, kjer se ne ženi in ne može.

Tudi dekletu se je na tihem strinjalo z njegovo željo; prej namreč nista mogla misliti na izpolnitev njunega hrepenenja.

Sebična ljubezen

Tih zimski večer. Nad vasjo, okolico in hribi, ki jo obdajajo, je razpeto sivkasto nebo, iz katerega se usipljejo gruče zvezdnatih kosmičev. Neslišno ogrinja mati narava zemljo z mehkim plaščem, ki naj jo čuva hudega sovražnika mraza. Mehka je ta biserna halja.

Sredi vasi stoji obdana z majhnimi vrtnicami lična hišica nadučiteljeve vdove, gospe Mirnikove. V topli sobi sedi postarna Mirnikova gospa, pletoč nogavice. Poteze na licu pričajo, da je bila pot njenega življenja posuta s trnjem in da jo je le redko obsijalo solnce sreče. Toda vkljub ostrim potezom, ki jih je zoralo trpljenje, ima to lice na sebi nekaj plemenitega, lepega. Človek, ki zna čitati z obrazov ljudi tudi njih duše, bi uganil, da je žena velike ljubezni.

Švicarska ura na steni tikata venomer svojo enolično pesem, prasketanje v peči, drugače pa vse mirno, kakor more biti miren le zimski večer na deželi.

Gospa Mirnikova je molčeca ženska. Trpljenje, ki ne najde sočustvovanja, nas napravi mrke, zaprte same vase. Čimbolj je bi-

slabša. Slabše je le naše delo, ki ga po naših pašnikih sploh še manjka. Naše »gmajne« so puščave! Človeka je sram, če jih ogleduje. Čudom se mora vprašati, kako to, da imamo za tako važne skupne potrebe tako malo čuta, tako malo zmisla in brige.

Tudi pašniki potrebujejo dela, če hočemo z našo živinorejo naprej. Tudi to so zemljišča, kojih rodovitost in užitek je v tesni zvezi z našim delom in z našim prizadevanjem! Naj te tožbe o zanemarjenih pašnikih tudi pri nas izginejo!

KDO NAJ VZREJA BIKA?

Potrebne plemenjake treba doma vzrejati. Če vzrejamo lepe vole in lepe krave, zakaj bi dobrih plemenjakov ne pogodili?

Vzreja potrebnih plemenjakov je danes pri nas še premalo razvita. Zeleti je, da se ta vzreja bolj razširi, tako da bomo imeli dosti živali ne le za domačo potrebo, ampak tudi za prodajo. Naša dežela je poklicana, da zalaga s svojimi plemenjaki tudi južnejše kraje naše države. Posebno naši gorati pašni kraji in planinski kraji so poklicani, da se pečajo v večji meri s prirejo dobrih plemenjakov. Ti kraji imajo postati naravna zarodišča za plemenjake.

Do sedaj se peča z nadštevilno rejo potrebnih plemenjakov edinole naše Prekmurje, ki je pa po vsej svoji priliki manj poklicano za tako rejo kakor so naši gorati pašni kraji.

Za vzrejo bikov so pa sicer poklicani vsi kraji po deželi. S primerno zameno je skrbeti, da ne pridejo živali do prebližnjega krvnega sorodstva.

V prvi vrsti so poklicani za tako rejo živinorejci, ki imajo **prikladno** in kolikor mogoče **čistokrvno plemensko goved v svojem hlevu**. Živinorejci tedaj, ki na to drže in ki so ravno tako izbirični pri plemenjakih, ki vodijo svoje krave k plemenjakom, ki so ravno take ali pa podobne krvi, tedaj pasme, ki se po svojih lastnostih za užitek in po svoji vnanosti in barvi prilaga domači živini. Taki živinorejci so predvsem pozvani, da odrejajo po dobrih kravah dobljene junčke za plemo.

V deželi imamo dosti takih hlevov, kjer bi se lahko prirejali prav lepi in dobri ple-

menjaki, treba je le, da se te reje naši živinorejci tudi poprimajo. Naši živinorejci bi se po tej poti reji bikov tudi **bolj privadili**. Vsa bikoreja bi se na ta način **bolj udomačila** in s tem tudi **bolj razvila**. Kdor ima tedaj ugodne pogoje za vzrejo bikov, naj se loti tudi te reje! Tako bomo prišli sčasoma tudi pri nas tako daleč, da bomo imeli teh živali tudi doma dosti in jih ne bo treba iskati po drugih deželah. Nasprotno! Še mi bomo lahko zalagali druge, bolj potrebne kraje.

Gospodarstvo

PRED NOVO DRAGINJO.

Pred kratkim je sedanja radikalna vlada znižala izvozno carino za žito in nekatere mesne izdelke. Povsem jasno je, da bo to znižanje carine imelo za nas zelo slabe posledice, kajti cene, ki so v zadnjem času pričele padati, bodo zopet narastle. Dobiček bodo imeli le vojvodinski in drugi veleposestniki, ki izvažajo ogromne količine žita. Od teh je sedanja vlada odvisna in zato ji prav nič ni na tem, ako bo vsled nove draginje trpela velika večina prebivalstva. Prizadeti pa bomo v prvi vrsti Slovenci, ki moramo dovažati veliko moke iz drugih pokrajin naše države, osobito iz Vojvodine. Bodoče izvozne carine pa bodo sledeče: pšenica 30 Din, pšenična moka 25, koruza 20, rž 30, koruzna moka 20, ržena moka 20, ječmen 20, zdrob 20, mast 300, mesni izdelki 100 in svinjsko sveže meso 100 Din za 100 kg. Za izvoz živih svinj se bo plačalo 300 Din za komad in za izvoz zaklanih svinj 150 Din za komad. Brez carine se bo lahko izvažalo slive, sveže goveje in ovčje meso, otrobe, osle in mezge.

TRŽNI PREGLED.

ŽITO: Na žitnem trgu cene še vedno padajo. Ker pa je bila izvozna carina znižana, bodo cene gotovo zopet pričele naraščati. Na novosadski borzi se je tržila zadnje dni pšenica po 325 do 360 Din, ječmen po 250 do 287 in pol Din, rž po 275 Din, oves po 265 do 315 Din, koruza po 262 in pol do

355 Din. Otrobi so se tržili po 125 do 160 Din, moka »0« po 570 dinarjev. — Na zagrebškem žitnem trgu se je tržila te dni pšenica po 345 do 355 Din, koruza žolta po 280 do 290 Din, oves po 260 do 270 Din, ječmen za krmo po 260 do 270 Din, fižol pisani po 425 do 440 Din, moka pšenična »0« po 575 do 600 Din, »2« po 550 do 575 Din in otrobi drobni po 145 do 150 Din, a debeli po 200 do 210 Din.

ŽIVINA: Na mariborski svinjski sejmu, ki se je vršil dne 17. avgusta, so prignali 111 svinj. Cene v dinarjih so bile nastopne: prešči 5—6 tednov stari 225 do 250, 7—9 tednov stari 300 do 350, 3 do 4 mesece stari 750 do 850, 5 do 7 mesecev stari 1120 do 1325, 8 do 10 mesecev stari 1450 do 1500, 1 leto stari 1875 do 2350. Cene za kg žive teže 2 in pol do 25 Din, za kg mrtve teže 27 in pol do 30 dinarjev.

= Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 20. avgusta: 1 dolar za 93 in pol do 94 Din, 100 avstrijskih kron za 13 in eno tretjino pare, 100 italijanskih lir za 403 do 405 Din in 100 češkoslovaških kron za 277 do 278 Din.

= Na mariborski razstavi vlada vsak dan živahno vrvenje. Število obiskovalcev narašča. Ze prvi dan je obiskalo razstavo okrog 7000 ljudi. Posebno številna je bila udeležba iz Slovenije, a tudi iz naših oddaljenjših pokrajin prihajajo številni obiskovalci. Obrtniki pridno tekmujejo med seboj s svojimi izvirnimi izdelki. Saj so tu zastopane vse panoge naše industrije in obrti. Tu opaziš razstavljen lesne izdelke, osobito prekrasno pohištvo, mlinske izdelke, železno industrijo, kemične izdelke, manufakturno blago, cvetlice itd. Te dni poseti razstavo tudi Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander. Maribor se pripravlja, da čim dostojnejše sprejme našega državnega poglavarja.

= Dolenjskim sadjarjem. Letos se nam obeta še dosti bogata sadna letina na Dolenjskem. V sadovnjakih imamo nebroj vrst, katerih ne poznamo; ne samo to, kar je najmanjše zlo, a ne znamo niti sadja prodati. Bogat pridelek, ki bi nam dal lepe dohodke, pride v nič. Sadni trgovci ne vedo za nas.

lo njeno življenje mirno in tiho na zunaj, tembolj je živela v svoji notranjosti. Često je premišljala svoje življenje, boli in radosti. Tudi danes, v tem miru, je nehote zazrla vso svojo preteklost.

Bila je najdenka. Stari nadučitelj, samec, se je nekega jesenskega večera vračal iz mesta. Blizu domače vasi je našel jokajoče dete, kraj poti. Vzel ga je seboj domov in ga izročil svoji stari gospodinjki Katri v oskrbo.

Stara Katra je bila črna in sitna žena. Redkokdaj je izpregovorila z majhno Jelko lepo besedo. Staremu nadučitelju sicer to ni bilo po godu, toda bal se je zameriti Katri, ki ga je imela popolnoma pod svojo oblastjo. Nadučitelj je bil eden onih ljudi, kateri imajo sicer mehko srce, a jim je skrito pod trdo skorjo, ki ljubi globoko, a ga je sram dati tej ljubezni izraza.

Tako je rastla Jelka med tema človekoma, ne da bi slišala kdaj kakšno ljubeznivo besedo ali mično pripovedko, ki tako blagodejno vpliva na otroško dušo. Njeno mehko srce pa je hrepenelo po ljubezni, veliki in globoki.

Tisti čas, ko je Jelka dorastla v dekle, se je vaška šola razširila v dvorazrednico. V vas je prišel novi učitelj Mirnik. Bil je tih, resen mladenič. Nastanil se je pri nadučitelju. Jelka je imela vsak dan priliko, opazovati njegov blagi značaj in njegovo globoko dušo. Ni čuda, da je med njima rastlo medsebojno zaupanje, iz katerega se je razvila pristrčna ljubezen. Stari nadučitelj ju je zaročil na smrtni postelji. Ko je po njegovi smrti dobil Mirnik nadučiteljsko službo, sta se poročila. Velika je bila njuna ljubezen in njuna sreča. Jelka je bila bogato odškodovana za vse svoje mladostno življenje brez ljubezni. Ko je rodila sinčka Tihomila, je bila njena sreča neizmerna.

Toda sreča pozemeljska! Komaj je Tihomil shodil, je moža Mirnika zakrila zelena ruša. Ob razrušeni sreči je ostala gospa Mirnikova sama s svojim sinčkom na krutem svetu.

«... In zdaj imam samo še tebe, ljubljeno moje dete. Sili, ki bi mi hotela kdaj iztrgati tvojo ljubezen, se bom postavila z vsemi močmi v bran...!»

II.

Bilo je nekaj dni pred Božičem. Dijaki so se odpravljali domov na počitnice. Na postaji R. je izstopil vitek mladenič. Krasni kostanjevi lasje, počesani nazaj, visoko čelo, globoke, temnorjave oči in dobrodušen nasme, vse to je napravilo na človeka jako prijeten vtis. Bil je Mirnikov Tihomil.

Žvižgajoč melodijo iz znane operete je veselo koračil po bližnjici v uro oddaljeno vas domov k materi.

Pot vodi skozi smrekov gozd. Poldnevno solnce se je smehljal z azurno-čistega zimskega neba, da so se lesketali sneženi biseri ob vseh vejah in vejicah. Krasna narava, čist zimski zrak in misel na skorajšnje svidenje z ljubljanim bitjem, je vplivalo nanj, da je skakal čez jarke in dolinice, kakor poreden pastirček. Še en ovinek in domača vas se mu je zasmejala v vsej zimski krasoti.

Par minut pozneje je objemal mater in ji s smehom pripovedoval o šoli in svojih sošolcih. Zroč njegove, od veselja iskreče se oči, naslajajoč se ob njegovem radostnem čebljanju in zvonkem smehu, se je vzradova-

Da se izognemo vsemu temu, priredi Sadjarsko-vrtnarska podružnica v Novem mestu v prostorih državne kmetijske šole na Grmu sadno razstavo, združeno s predavanji o razpošiljanju in o razni uporabi sadja. Tu bo dosti prilike, da se spoznajo sadjarji in kupci. Marsikdo, ki bi rad kupil sadje, ne ve, kje bi ga dobil, na koga bi se obrnil. Vsi sadjarji, ki želite razstaviti ter uspešno prodati sadje, prijavite sadjarsko-vrtnarski podružnici v Novem mestu vrsto sadja, katero mislite razstaviti, ter množino, katero mislite prodati. Razstava se vrši v začetku oktobra.

Beležke

+ **Vlada brani narodni mladini izlete na Triglav.** Po znanih izzivanih Italijanov na Triglavu je, kakor smo poročali, zavedna narodna mladina v odgovor priredila na triglavskem vrhu dvojje sijajnih manifestacij. Beograjska vlada pa je začela v strahu radi odločnosti mladine stiskati rep med noge in te dni naročila ljubljanski pokrajinski vladi, da mora Orjunašem prepovedati vsakršne izlete na Triglav. To je uprav neverjeten škandal. Triglav, ponos vsakega Slovenca, je naša narodna last, naš najmočnejši branik proti požrešnemu lačnemu tujcu. In zdaj gre vlada prepovedati narodni mladini dostop na Triglav, da ga bodo lahko še bolj neovirano skrunili laški izzivači! Škandalozna naredba je med vsemi narodnjaki v Jugoslaviji vzbudila upravičeno obsojanje.

+ **Kdo se je vrezal?** O zagrebškem evharističnem kongresu piše mariborska klerikalna tetka «Straža», da se ga je udeležilo 50.000 Hrvatov in nad 4000 Slovencev. Ljubljanski oče «Slovenec», ki je glavni klerikalni organ, pa zatrjuje, da je na evharističnem kongresu bilo vseh udeležencev nad 130.000. Kdo se je torej vrezal, pa kar za 70.000 ljudi? Najbrž «Straža», ki sicer vse vidi ne le dvojno in trojno, temveč podesetereno. No, nič hudega, kar je zagrebških kongresarjev premalo navedla, bo pa sedaj ob katoliškem shodu popravila.

+ **Koristolovstvo** je ena najgrših lastnosti v političnem življenju. Posebno se je raz-

pasla, odkar so radikali prevzeli vlado na lastno pest, da lahko brez vsakega nadzorstva uganjajo z milijoni in svojo oblastjo, kar se jim zazdi. Koristolovcev je povsod dovolj. Koliko klerikalnih advokatov in drugih funkcionarjev le zato poudarja svoje licemersko katoličanstvo, ker jim pripadništvo h klerikalni stranki dobro nese! In odkar je radikalna stranka po Sloveniji začela nakupovati duše, se je na prvo roko hitro našlo par neznačajnežev, ki so se za denar ali kake druge koristi vpisali med radikale. Je pa še nekaj gospodov, ki si prenašlo ne upajo zlezti v radikalijo, dasiravno vedno bolj mikajo skomine za dobičkanostjo, ki bi jo utegnili dobiti v radikalski stranki. Ti gospodje sedaj na vse pretege hvalisajo radikalsko vlado in so kar zavzeti nad sijajem Pašičeve bele brade. Ljubljanska frakarija je to, in njeno glasilo «Slov. Narod». Ta list, je zadnje čase umazal svojo lepo preteklost, ko je bil gromovnik za slovenske pravice, in je postal organ prisiljenega hvalisanja in neokusnega klečeplazenja. Zaradi tega je seveda izgubil veliko večino svojih dosedanjih prijateljev, kar je z druge strani dober dokaz, da se v Sloveniji tudi še obsojajo vse grde politične lastnosti.

Novosti

* **Za cenjene naročnike** smo današnji in zadnji številki priložili položnice, da morejo z njimi poravnati naročnino. Prosimo vse, da plačajo, ako le mogoče, naročnino do konca leta, saj je znesek za današnje razmere malenkosten, upravi pa prihranijo s tem mnogo nepotrebnega dela. **Upravništvo «Domovine».**

* **Kraljica ostane na Bledu.** Spočetka sta bila kralj in kraljica namenjena le mesec dni ostati na Bledu. Sedaj pa se jima je bivanje na blejskem letovanju tako priljubilo, da ostane na Bledu do kraljičinega poroda. Nato odideta naš in rumunski kralj v Pariz, kjer se bosta mudila več časa.

* **Znižane vozne obiskovalcem III. Ljubljanskega velesejma.** Da se izogne neprimlikam, sporočamo, da imajo posetniki III. velesejma na progi Maribor—Ljubljana in Rakek—Ljubljana 50 % ni popust v vseh razredih samo na osebnih vlakih in ne na brzdovlakih, ker je to

vsled prenapolnenosti brzdovlakov v lokalnem prometu radi pomanjkanja vagonov tehnično neizvedljivo. Vendar to nič ne škoduje, ker so zveze z osebnimi vlaki tako ugodne, da pač ni potreba uporabljati brzih vozov. Poleg 50 % nega popusta na vseh osebnih vlakih naše kraljevine pa velja isti popust tudi za direktne brzdovlake na progi Djevdjelija—Beograd—Ljubljana, torej na južni železnici od Zagreba do Ljubljane brzdovlaka števil. 13 in 14.

* **Kongres Jugoslovanskega šumarskega združenja** se je od nedelje do srede vršil v Ljubljani. Prišlo je v našo prestolico poleg domačih gozdarjev zelo lepo število bratov iz južnih pokrajin in tudi nekaj čeških gostov. Razpravljalo se je o važnih stanovskih in strokovnih zadevah, na kar so zborovalci pohiteli v razne smeri, ogledat si posebnosti Slovenije. Posebno mnogo jih je odšlo na Gorenjsko, na Bled in na Triglav, ostali pa v trboveljski rudnik in na zeleno Štajersko.

* **Smrtna kosa.** V Šoštanju je umrl znani trgovec in vneti lovec Adolf Orel. — V št. Petru pri Zidanem mostu pa je preminul g. Franjo Mivc.

* **Smrt na travniku.** Čevljar Franc Pojé iz ljubljanske okolice se je podal v mesto kupovat usnje. Med potjo pa mu je nenadno postalo slabo in se je vlegel na travnik ob cesti. Ko so ga našli, je bil mrtev. Zadel ga je kap.

* **Gasilska župa žalska s sedežem v Žalcu** opozarja vsa v JGZ. včlanjena prostovoljna gasilna društva Slovenije, da je še mogoče dobaviti 1600 m moleskin-platna za delovne kroje po približno 29.50 Din meter, kakršnega so doslej že nakupila razna društva nad 6000 metrov. Novega snutka letos ne bo več. Kdaj zopet, ni znano. Blago je izborne kakovosti. Cena primerno nizka. Pobriganje se pravočasno! — Župno predsedstvo.

* **Hudo plačilo** je dobil znani g. Čiro Kamenarovič, ravnatelj Jadranske banke. Mož nosi, kakor smo nedavno poročali, veliko krivdo, da je Jadranska banka v Trstu prešla v fašistovske roke in da so mnogi Jugoslavi prišli ob svoje premoženje. Ko se je Kamenarovič te dni pojavil v Dubrovniku, ga je neki oškodovani delničar na cesti silno hudo obdelal s klofutami in brcami.

lo njeno strastno ljubeče materinsko srce. Oklenila se je sina okrog vratu, pritisnila ga na srce in vzkliznila: «Edino moje, samo moje ljubljeno dete!»

III.

Tihomil je bil v osmi gimnaziji. Svojo mater je ljubil z ljubeznijo otroka, ki ve, da je on vsa njena ljubezen, vse njeno bogastvo na svetu.

V mestu je stanoval pri starših prijatelja sošolca Dragana. Vseh dolgih osem let je stanoval pri njih, tako da se je čutil popolnoma domačega v njihovem krogu. Vsi so ga ljubili kot svojega brata.

Draganova sestra Irma, srčkano dekle osemnajstih let, ga je ljubila neizmerno. Vedno se je žalostila počitnic, češ: «Zopet bom izgubila Tihomila. Čemu vendar te neumne počitnice? Ali bi ne bilo mnogo bolje, da bi se vršila šola neprestano!»

Tihomil se je sicer smejal takšnemu govorjenju, vendar je tudi njemu bilo hudo ob vsakokratnem poslovlju.

«Irmica draga, saj pridem zopet nazaj! A vendar več, kako rad imam svojo mater.

Pomisli, da sem pri vas skoro vse leto, pri mamki pa samo nekaj tednov.»

Tako jo je vedno potolažil. Vendar je Irma vselej končala z opombo: «Pa da zagotovo prideš nazaj k nam!»

IV.

Zadnje šolsko leto Tihomilovo v gimnaziji se je nagibalo h koncu. Tihomil je često razmišljal, za kak poklic naj se odloči. Premišljal in preudarjal je semintja, do pravega zaključka pa vendar ni mogel priti.

Kar dobi nekega dne pismo od matere. Njena želja je bila vedno, da bi ga kdaj videla pred oltarjem!

«Ti veš,» je pisala, «kako Te ljubim. Želim Ti vse dobro, najboljše na svetu. V duhovskem stanu si lahko srečen na tem, še bolj pa na onem svetu. Mnogo sem pretrpela in zdaj moja duša tako hrepeni po ljubečem srcu, ki bi gorelo samo meni edini in nikomur drugemu. Edini, Ti mi lahko doprineseš to žrtev. Zatorej moj sin, premisli resno: od Tvoje odločitve je odvisna moja sreča in moje življenje. Sicer pa mislim, da Ti volitev ne bo težka. Prepričana sem, da me

ljubiš nad vse in da vedno ostaneš moja sreča. Tvoja brezmejno Te ljubeča mati.»

Težak vzdih se je izvil Tihomilu. Slutil je že prej nekoliko materino željo, ali tako nenadno, tega ni pričakoval. Vedel je, kako je globoka materinska ljubezen, toda sedaj se mu je zazdela — sebična.

Pokazal je pismo Irmi. Vedno je sanjal o radosti, ki ga čaka ob njeni strani. Sedaj so razrušeni vsi njuni skupni načrti, strta njuna zamišljena bujna bodočnost.

Irma je prebledela v globokem molku, končno pa tresoč se dejala s komaj slišnim glasom: «Tihomil, moj edini, odpovedujem se ljubezni. Moja ljubezen ni sebična. Naj ti bo mati več kakor jaz. Slušaj jo in skušaj biti srečen!»

Tiho je odšla. Tihomil pa se je zrušil in zaplakal kot človek ob preranem grobu.

Po cvetočem vrtu župnega dvorca gorske vasice koraka mlad župnik. V roki drži brevir, misli pa se mude drugod. Pred nekaj tedni je pokopal mater, ki je umrla srečna v njegovem naročju, misleča, da je tudi on srečen. Danes pa je dobil pismo, v katerem

* **Desetdinarski bankovci «kovači» se vzamejo iz prometa.** Zamenjava se bo vršila tekom desetih mesecev. V prvih šestih mesecih se bodo zamenjavali pri podružnicah Narodne banke, v ostalih štirih mesecih pa samo pri centrali Narodne banke v Beogradu. Skrajni rok za zameno je 10. junij prihodnjega leta.

* **Z volkovi se je boril** pastir Ivan Bešlić iz dalmatinskega sela Potravlje. Tolpa osmih volkov mu je na paši nenadno napadla čredo, pa hrabri Ivan se jih ni ustrašil, temveč pograbil sekuro in se pognal med nje. Enemu je razčesal glavo, ostale pa razgнал. Dalmatinski lovci priredijo v kratkem velik lov na volčjo zalego, ki je po tamošnjih pašnikih povzročila letos že obilo škode.

* **Veleposestnica, ki ne plača davkov.** Novosadsko finančno ravnateljstvo je veleposestnici Ani Fernbachovi v Temerinu odredilo 600 tisoč dinarjev davka. Ker pa vdova, ki ima zares ogromno gospodarstvo, tudi po par pozivih ni hotela plačati niti pare, je finančno ravnateljstvo poslalo v Temerin posebno komisijo, ki je v imenu eksekucije zaplenila 13 parov konj, 24 žrebet, 6½ vagona pšenice, 10 parov volov, 8 krav in več dragih gospodarskih strojev. Skupna vrednost iz naša precej več kakor določeni davek, toda finančno ravnateljstvo si bo vračunalo tudi znatne stroške. Zaplenjene stvari se koncem t. m. prodajo na javni dražbi. To je v Vojvodini prvi slučaj, da je oblast na veleposestvu morala izvršiti eksekucijo radi davkov.

* **Veseli pater Serafin na evharističnem kongresu.** Mladi župnik Slavko Ester je bil pred nekaj leti radi sitnih stvari od škofa odstavljen, nakar se je podal v trapistovski samostan. Toda tudi za tihimi samostanskimi zidovi se njegovo živahno srce ni moglo umiriti, zato so ga kmalu pgnali tudi iz samostana, kjer se je bil prekrstil v patra Serafina. Dokler je bil v samostanu, je bil zaposlen pri odpravljanju znanega trapistovskega sira in je na ta način vedel za naslove mnogih odjemalcev med trgovskimi krogi raznih mest v Jugoslaviji. Ko so ga torej pgnali iz samostana, še je pater Serafin podal naravnost na evharistični kongres v Zagreb,

kjer se je zgledil pri trgovcih, začel prevzemati naročila za sir in obenem pobiral tudi denar. Na ta način je pater Serafin nabral nad 35.000 dinarjev, nakar ga je veselo srce vedlo v zapeljivo žensko družbo. Skratka, tekom par dni in noči je poskočni pater Serafin pognal ves denar. Ko ga je prišla policija, je bil že suh kakor paprika. No, v špekamri mu bodo vseeno ostali prijetni spomini, da je najlepše preživel — evharistični kongres v Zagrebu.

* **Cerkev zgorela.** V mestu Baču v Bački je na podstrešju tamošnje katoliške cerkve izbruhnil požar, ki je kmalu zajel tudi sosednja poslopja. Cerkev in še štiri hiše so zgorele do tal. Škoda se računa na 3 milijone dinarjev.

* **Slepec slepca.** V Senti je slepec Andrej Pancel zverinsko umoril svojega slepega tovariša Mihajla Božo, starega 70 let. Slepi starček Božo je mlademu Andreju obljubil, da mu bo po smrti zapustil svojo kajžico. Ker pa le ni hotel umreti, je Andrejeva žena dala svojemu možu sekuro v roke, ga peljala k Božu in ga nagovorila, da je začel neusmiljeno udrihati po starčku. Povzročil mu je 18 strašnih ran. Po zločinu je slepec Andrej sam začel prositi ljudi, naj ga peljejo k orožnikom, kar se je tudi zgodilo. Toda radi glavne sokrivde je bila takoj nato aretirana tudi Andrejeva žena.

* **Strašna železniška nesreča.** Pri postaji Gračac so se prejšnji četrtek vračali romarji z žeganja pri romarski cerkvi sv. Roka. Ko se je neki voz z romarji peljal preko proge, je pridrvel vlak, zgrabil voz in ga popolnoma zdrobil. Tri osebe so obležale na mestu mrtve, štiri pa težko ranjene. Neko žensko, ki je bila na vozu, je strašni sunek vrget preko lokomotive na svetiljke lokomotive. Konji so se odtrgali od voza in zbežali v bližnji gozd.

* **Vino ga je ubilo.** Prav žalosten primer pijanske požrešnosti je podal konjski hlapec Sestrić v Zagrebu. Prišel je v ponedeljek na tamošnji «kraljev sejem» in v nekem vinotoču na dušek izpil zapored tri litre vina. Kmalu nato se je zgrudil na tla in umrl. Ubilo ga je vino.

* **Strašna smrt.** V Zaprešiću je priletni vdovec Josip Martinko padel z drevesa na lesen plot, da se mu je kol zasadil v trebuh do ledvic. V težkem stanju so ga prepeljali v bolnico, toda ves zdravniški trud je bil zaman, ker je nesrečnemu Martinku ostala konica kola v ledvicah. Umrl je v velikih mukah.

* **Vojska kobilic.** Nenavaden pojav so pred tednom opazili prebivalci sela Mrko polje v Dalmaciji. Nad vas je kakor temen oblak priplaval velik roj kobilic, ki so priletele iz neznane smeri in mahoma prekrile polje v dolžini par kilometrov. Tekom par dni je gladna kobilčna vojska uničila vse posevke, posebno pa krompirjevko in travo tako, da so polja in travniki postali popolnoma goli kakor puščava. S posebno vnemo so se kobilice lotile tudi žita. Vaščani izprva niso vedeli, kaj bi počeli proti nenadni pošasti, nato pa so začeli preganjati roj z vodo in ognjem, a je le malo zaleglo. Kmalu pa se je za kobilčno vojsko pojavila jata morskih galebov in divjih golobov, ki se zdaj marljivo mastijo in pridno ugonablajo drobne skakalce. Četudi ni upanja, da bi mogli galebi uničiti ves roj, ga bodo vendar izdatno zredčili in preprečili še večjo škodo. Doslej je uničenih okrog 36 oralov posevkov in se škoda ceni na 160.000 dinarjev. Siromašni vaščani, katerim je kobilčna vojska tekom par dni uničila ves letošnji trud, so se obrnili na vlado, da jim dá pomoč.

* **Tiger je ušel.** Te dni je v luko Gruž pri Dubrovniku prispel neki angleški parnik in z njega je ušel na kopno mlad tiger ter se v hitrem begu izgubil v okolico. Doslej ga še niso mogli izslediti. V Dubrovniku in po vsej okolici vlada veliko razburjenje, posebno matere so v skrbeh za otroke.

* **Za možem.** Mlado ženo Asizo Pašić iz Rogatice v Bosni je zadela najobčutnejša nezgoda. Lepega dne je zginil njen mož z doma, in odtlej ni bilo o njem ne duha ne sluha. Tada Asiza ne mara ostati sama brez druge zakonske polovice. Zato se je peš podala na pot križem Bosne in Hercegovine, da izsledi nezvestega dedca. Ima pa smolo. Kamorkoli pride, jo pošljejo v drug kraj. Tako so ji ne-

mu naznanja Irma, da je vstopila v samostan.

«. . . dve življenji si uničila, o ljubezen najlepša vseh kreposti, samo zato, ker si bila — sebična!» Zvonko Savinjski.

Komedija

(Iz zgodb Jurija Šišmiša.)

Potokarjev Tonče je bil svoje dni najbolj živ in navihan fant od fare. Vedno je pogruntal kak svoj špas, uganjal nagajive burke, in če se je pripetila kaka komedija, so že dejali ljudje: «Jo je pa spet, všpilal Potokarjev Tonče!» ... Zdaj bomo pa povedali, kako je enkrat res napravil pravo komedijo.

V Moravčah se vsako leto vrši več sejmov, toda najimenitnejši je o Šmartinovem. In na šmartinski sejem se je tudi podal Potokarjev Tonče. Šel pa je v Moravče že dan poprej in v znani gostilni pri «Mesarju» najel za naslednji dan malo stransko sobo v pritličju. Zunaj hiše pa je z velikimi črkami napisal na širok papir:

«Tu notri se vid'jo čudne stvari, oglejte si jih po „zeksarji“, kdor bo šov gledat', ne sme drug'mo neč povedat'!» —

V prvih jutranjih sejmskih urah se je že zbrala pred plakatом gruča ljudi. Predstava se je začela. Vsak, ki je prišel iz sobe, se je smejal na vse grlo in radovedni svet se je končno kar trl pred vrati. Toda, ko so povpraševali tiste, ki so prihajali iz sobe, kaki čudeži se notri vidijo, je vsak med smehom odgovoril:

«Ofraj tisti, zeksar', pa boš videl! Ampak Potokarjev Tonče, ta je od samega zlodeja!» ...

In radovedneži so se kar topli za vstop. Lep kupček svetlih šestic je že nabral Tonče na mizi pri vratih, ko naenkrat primaršira skozi množico žandar Kozefiks. Ni se pisal ravno tako, temveč so mu to ime dali zato, ker si je puščal kozjo brado. Komaj opazi Potokarjev Tonče žandarja, ki se je naglo prerival proti vratom, naglo pobaše denar z mize, smukne pri zadnjih vratih iz sobe in zbeži za hišo na plan. Žandar Kozefiks ga je videl pobegniti, a ni mogel za njim, ker je imel v sobi kaj občudovati. V stari omari je stal berač Kofedrež v nekakih plavalnih hlačah, po vsem ostalem telesu pa je bil namazan s klejem (limom) in potrošen s kurjim perjem. Izgledal je zares strašno kakor kak divji

mož iz afriških pragozdov ... Čudna Kofedrežova figura je še strogega žandarja Kozefiksa spravila v smeh in dobro voljo.

«O ti človeška pošast,» je dejal, «zberi hitro svoje cape, greš z menoj — v imenu postave! Tvojega komedijanta bom pa že še dobil. Alo, hitro se opravi!»

Kofedrež se ni obotavljal. To vam je bilo smeha med sejmarji, ko ga je Kozefiks gnal po cesti proti Brdu. Po obrazu je bil berač še ves v perju, ki mu je štrlelo izpod špehaste klofete.

«Tak je pa, kakor rabelj pod križem,» so se krohotali sejmarji. «Ja, ta Potokarjev Tonče jo pa še, všpila' ...»

V brdskih zaporih, ali kakor jim pravijo naši ljudje: «na žalostni gori», je moral Kofedrež presedeti teden dni in je vmes imel trikrat post. Pa kmalu je prišel za njim tudi Tonče. Ta je prejel še boljšo nagrado. A mislite, da mu je kaj koristilo ali škodovalo? Nič. Komaj je zopet primahal domov, so ga že začele obletavati stare muhe. Kratkoterminalno, kadar se je v vasi alli soseski zgodila kaka komedija, so ljudje smehljaje majali z glavami in dejali:

«No ja, seveda, pač spet ta Potokarjev Tonče» ...

Zapisal Anton Stražar.

davno v neki vasi dejali, da bo mož najbrž v Sarajevu, in Asiza se je seveda požurila tjakaj. Šment, tudi v Sarajevu se je razočarala, kajti dejali so ji, da mora mož biti v Tuzli v službi. Asiza se je podala na policijo in prosila, naj jo kak policaj spremi v Tuzlo. Spremljevalci so ji res dali, toda smer so obrnili in Asizo odpravili nazaj v Rogatico. Tudi tu so jo razočarali in Asiza bo morala doma ostati slamnata vdovica, če ji ne bo kazalo drugače.

* **Nesrečni revmatizem.** V Osijeku se je obesil 60letni mesar Josip Kraus. Že več let ga je mučil hud revmatizem. Kraus je zadnje čase začel popivati in je s tem seveda le povečal bolečine. Lani mu je umrla žena, toda pred meseci se je zopet oženil. Ni se pa mogel dvigniti s postelje, zato se je poroka izvršila na stanovanju. Rumatizem ga je začel vedno bolj mučiti. In ko se je minuli petek Krausova žena vrnila s trga, je našla svojega moža obešenega. Svoj konec je moral storiti s hudimi mukami. Rešiti ga ni mogel nihče, ker ni bilo nikogar doma razen Krausove tete, ki pa je že 90letna starka, gluha in slepa.

* **Če se Blaž razjezi...** V Sarajevu imajo hrusta, piše se Blaž Barić, ki je včasih strašno hud in bojevit. Zaradi te lastnosti je moral Blaž že 32krat pod policijski ključ in nedavno je bil iz mesta izgnan. Toda Blaž se ni dal kar tako, temveč se je čez dva dni zopet mirno vrnil. Najprvo je seveda krenil v oštarijo, kjer se je napil kakor čep, nato pa tako pijan prišel v gostilnico svoje matere, začel razbijati šipe, potegnil revolver in dejal, da bo vse zbil. Toda preden je prišel policaj, se je Blaž že odmajal naprej na obisk v druge gostilne. Policija mu je kmalu bila za petami. Tedaj je Blaž zopet potegnil revolver in dejal: «Zdaj bo šlo pa za resnico, če se razjezim!» A ni bilo tako hudo, kajti revolver so mu ročno zbili iz roke, Blaža samega pa po daljšem prekucavanju zvezali kakor butaro. Tako brez moči je Blaž seveda robantil na žive in mrtve. Toda v zaporu je kmalu zaspal in tako zadušil svojo strašno jezo.

* **Velik gozdni požar** je izbruhnil v državnem gozdovju pri Tuzli. Požar se je razširil s silno naglico in je moralo pohiteti vojaštvo na pomoč, da se je ogenj polagoma omejil. Škoda je zelo velika.

* **Letalska nesreča** se je te dni pripetila na vojaškem letališču pri Novem Sadu. Dva vojaška letalca sta se dvignila z novim letalom. V prvi višini pa je motor dobil poškodbo in letalo se je vžgalo. Eden letalec je v zraku skoro popolnoma zgorel, drugi pa je skočil z letala in se ubil.

* **Mrtvo dete v naročju.** Mlada žena Ivana Jabukovac, ki je pred 12 dnevi porodila, se je iz Beograda pripeljala v Zagreb, odkoder je nameravala nadaljevati vožnjo v Slovenijo. Morala pa je dolgo čakati na vlak in je utrujena sedla na klop v parku pred državnim kolodvorom. Ko se je po dveh urah dvignila in hotela na kolodvor, je opazila, da je dete v njenem naročju mrtvo. Policijski zdravnik, ki je bil o tem obveščen, je izjavil, da se je dete prezgodaj rodilo in da je bilo preslabo za življenje.

Iz raznih krajev

* **V Mali Nedelji** priredi Narodno kulturno društvo na nedeljo, dne 2. septembra, o priliki otvoritve električne razsvetljave v Društvenem domu veliko ljudsko slavnost. Na sporedu je krasna narodna igra «Domen»,

tamburanje, petje, ribolov na suhem in prosta zabava s plesom, pri kateri sodeluje godba na pihala. Za okrepčila bo dobro preskrbljeno. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu. Vse prijatelje in podpornike našega narodnoprosvetnega delovanja od blizu in daleč vabimo, da se naše prireditve v obilnem številu udeležijo. — Odbor.

* **V Kranju** je bil nedavno gostilničarju Rakovcu iz hleva ukraden konj, vreden 16.000 kron. Rakovec pa je konja zasledil na zadnjem ljubljanskem sejmu, ga s policijo zaplenil; tatu pa ni dobil, ker mu je pravočasno odnesel pete.

* **Pri Kranju** je čevljarski mojster Kristijan Kogoj iz Tržiča skočil iz vlaka in tako nesrečno padel, da mu je vlak odtrgal levo nogo. Poleg tega je dobil težke notranje poškodbe. V brezupnem stanju so ga prepeljali v ljubljansko bolnico.

* **V Zidanem mostu** se je prejšnjo sredo šla kopat hčerka posestnika B. in zabredla pregloboko v Savinjo. Na njene klice ji je prihitela na pomoč služkinja g. Vozelja, a bi bili utonili obe, da se ni pravočasno pognal v vodo g. Žabkar, šofer cementarne, ki je z energičnim naporom rešil dvoje življenj.

* **V Št. Juriju** v novomeškem okraju je prejšnji terek ponoči izbruhnil požar, ki je posestnikom Hrovatu, Kralju in Pavšku uničil hiše in gospodarska poslopja z vso imovino, živili, krmo in živino vred. Ljudje so rešili le golo življenje. Gasilno društvo iz Mirne je delovalo pridno in se mu je posrečilo omejiti požar na omenjena poslopja. Sumi se, da je požar zanetila zlobna roka.

* **V Matkah** je bilo vlomljeno pri Tereziji Sitar. Skupna škoda odnešenega perila, oblek in posteljin znaša okrog 6000 dinarjev.

* **V Nazarjih** v gornji Savinjski dolini je na nepojasnen način izbruhnil požar v gospodarskem poslopiju gostilničarja Remica. Zgorelo je celo poslopje z veliko množino krme, ki si jo je Remic nakupil. Škoda je silno občutna, ker je zavarovalnina nizka, še izpred vojne.

* **V Humu pri Ormožu** so tatovi vdrli v vilo ljubljanskega višjega nadzornika pri čekovnem zavodu, g. Alojzija Potočnika, ter odnesli precej obleke in raznih drugih stvari, ki so bile pri roki. Vlomilce pridno zasleduje orožništvo.

* **V Slavini** sta nedavno praznovala zlato poroko dva zakonska para: Kalister in Moravec. Iz Kalistrove hiše sta se leta 1873. poročila brat in sestra obenem. Zdaj je obojemu zakonskemu paru poteklo 50 let, kar je zares redek slučaj. Vsi štirje zakonci štejejo skupaj 318 let in so še vedno pri čvrstem zdravju.

Sokolstvo

s Otvoritev Sokolskega doma na Igu, ki se je vršila na praznik Velike Gospojne, je bila združena z zelo lepo in vseskozi uspelo slavnostjo. Zavedne Ižance, ki so s splošno požrtvovalnostjo zgradili lično čvrsto taborišče svojega sokolskega, prosvetnega in naprednega delovanja, je posetilo odlično število sokolskih bratov iz sosednjih krajev, predvsem iz Ljubljane. Dopoldanska otvoritvena svečanost, kjer so nastopili razni slavnostni govorniki, je v prisotni množici bratov in občinstva razvnela narodno sokolsko zavednost. Popoldanska javna telovadba pa je pokazala uspehe delavnega truda. Prosta zabava se je nato razvila do največje živah-

nosti. Ižanskemu Sokolu naj bo novi dom nepremagljiva trdnjava sokolskega delovanja in narodnoprosvetnega napredka!

s **Sokolski zlet v Ribnici.** Na praznik, 15. t. m., je ribniško sokolsko okrožje priredilo svoj sokolski dan. Kot najpomembnejšo točko slavlja je treba predvsem omeniti jutranjo tekmo celokupne dece in naraščaja iz okrožja. Pokazala je presenetljive uspehe v splošno zadovoljstvo in ponos staršem. Po priskrbenem sprejemu bratskih društev na kolodvoru se je razvil krasen spreved na telovadišče. Popoldne se je vršila javna telovadba z zelo obsežnim programom, ki je vzbujala pozornost in odobravanje od točke do točke. Ko so se slovesno razdelile še diplome mladim tekmovalcem, se je razvila prava domača narodna veselica.

s **Sokolsko društvo v Žireh** priredi v nedeljo dne 26. avgusta t. l. za Sokolskim domom svojo javno telovadbo. Po telovadbi ljudska veselica na vrtu V. Demšarja. Bližnja sokolska društva in Sokolu naklonjeno občinstvo opozarjamo na to prireditve in vabimo k obilni udeležbi. Pričetek javne telovadbe ob treh popoldne. Zdravo! — Odbor.

s **Sokol v Rajhenburgu** ima v torek dne 28. t. m. ob osmih zvečer pri br. Schweigerju izredni občni zbor z dnevnim redom: proklamacija novih pravil ter volitev staroste in enega odbornika, odnosno namestnika. Po občnem zboru se vrši odhodnica dolgoletnega staroste nadučitelja br. Frana Jamška. K obilni udeležbi vabi odbor. Zdravo!

s **Sokolski dom v Središču** je bil na praznik 15. t. m. otvorjen s krasno uspelo sokolsko svečanostjo, ki je privabila nad vse razveseljivo število bratov in občinstva, domačinov in okoličanov, od blizu in daleč. Zanosni nagovori pred otvoritvijo so užgali vso prisotno množico v narodnem navdušenju, popoldanski javni nastop pa je pokazal sadove sokolske vzgoje in žel burno odobravanje. Središki dom je po prevratu prvi sokolski dom na Štajerskem. Zato bo dal pobudo ne le podravskemu narodnozavednemu ljudstvu, temveč vsem ostalim štajerskim sokolskim društvom, ki pridno snujejo na zgradbi svojih taborišč, da še pospešijo svojo vnemo in se osamosvojijo v svojih lastnih taboriščih.

Zanimivosti

STRAŠNA PRIKAZEN.

Marsikateremu ljubljanskemu meščanu je še dobro v spominu potresno leto 1895. ter vse strahotne in neverjetne bajke o hudiču, sodnem dnevu itd., ki so krožile takrat med navadnim pa tudi med inteligentnim ljudstvom ljubljanskim. Večkrat je prišlo med mirnimi gosti po gostilnah skoro do ostrega prepira radi takih pomenkov, ker vsak ni veroval, da bi se bil ljubi Bog odločil kar na lepem prepustiti Ljubljančane zlodeju. In ravno zato sta se silno babjeverni krojač Nace in energični mesar Bucek večkrat sprla, sedeč ob večerih pri običajnem maselcu; mesar pač nikakor ni hotel verovati v strahove in coprnice...

Na binkoštno soboto istega leta sta se Nace in Bucek zopet sprla radi strahov, tako da sta se skoraj v jezi poslovila. Stanovala sta v isti ulici in sta bila sosed. Imela sta v pritličju delavnici, v prvem nadstropju pa stanovanje. Ko je omenjenega večera krojač že trdo spal, ga naenkrat

prebudi trkanje in klicanje mesarja, da mu naj odpre. Ves v strahu ga spusti krojač v sobo in ga drhte vprašuje za vzrok nočnega obiska. Mesar mu začne razburjen pripovedovati: «Oprosti, da ti nisem hotel verovati o strahovih, danes sem se izpreobrnul, doživel sem pravkar nekaj strašnega. Spal sem mogoče kake pol ure, kar me prebudi korakanje in stokanje pred vratmi. Hotel sem zaklicati, kdo je, pa nisem spravil nikakega glasu iz sebe.»

«Pa kaj se je potem zgodilo?» vpraša krojač, zadrževaje v grozi sapo.

«Najprej se odpro vrata in plapolajoča svetloba šine v sobo.»

«Ali je bila višnjevozeleni ali žveplenorumeni luč?» vpraša krojač ves v strahu. «Da, bila je višnjeva, zelena in rumena obenem. V tej luči zagledam velikega košenega starca okrog 70 let.»

Krojač Nace se prekriža in se plašno ozre po sobi. «Bog se usmili, ali je imela prikazen belo obleko?»

«Ne,» pravi mesar, «postava je imela dolgo suknjo na sebi, brado, gosto, snežno-belo, lase redke, pokonci štrleče; v eni roki je držala veliko kosmato kapo, v drugi pa sulico!»

«Jezus Marija!» ...

Krojač se je skoraj onesvestil od strahu, a mesar nadaljuje: «Tresel sem se od groze, kajti pošast se mi je počela polagoma bližati.»

«Ali si nisi upal klicati na pomoč?»

«Da, prosil sem prikazen pri vseh svetnikih, naj mi pove, zakaj in po kaj je prišla in kaj naj storim, da se rešim ...»

«Za božjo voljo, kaj ti je rekla?»

Mesar zastoka in pravi: «Najprvo je pošast udarila trikrat s sulico ob tla, da se je cela hiša zagugala, potem je vzdignila svetiljko in rekla: «Če naute haustor zapiraj, vam tud' nohtvohtar nau dost' nucu!»

Razno

× **Usoda carjeve hčerke.** Najmlajša hčerka ruskega carja Aleksandra II., ki se zdaj piše Katarina Jurjevskaia, živi v Londonu in začne v kratkem nastopati v nekem gledališču kot plesalka. Katarina je bila od boljševikov z drugimi člani carske obitelji obsojena na smrt, a se ji je nekako posrečilo pobegniti in je izpočetka bila v Švici kot učiteljica, nato pri mednarodnem Rdečem križu kot bolničarka, sedaj pa plesalka.

× **Kako je Franc Ferdinand prerekel svojo smrt.** Telesni lovec bivšega prestolonaslednika Franca Ferdinanda vé pripovedovati nastopno zgodbo: «Koncem avgusta 1913. je Franc Ferdinand okrog svojega lovškega gradu Gollinga lovil divje koze. Z njim je bila tudi soproga Zofija in jaz. Sedeli smo pri odmoru v gozdnem zatišju, nadvojvoda je brskal okrog puške in poslušal Zofijo, ki mu je čitala nekaj iz knjige, jaz pa sem moral gledati okrog in paziti, če se kje pojavi plen. Naenkrat zagledam za gozdom na skali nekaj belega. Dolgo nisem mogel razbrati, kaj bi to moglo biti. Končno mi postane jasno, da je to bela divja koza. V glavo mi pade pripovedka o Zlatorogu, toda bil sem dolžan kozo pokazati nadvojvodi. Franc Ferdinand se naglo okrene, pomeri in divja koza pade. Čudno, nadvojvodi-

nja pa ni videla ničesar. Franc Ferdinand ji tedaj omeni, kako pripoveduje pravljica, da kdor ustrelj belu divjo kozo, mora v enem letu umreti. «O Bog,» je zavzdihnila Zofija očitno razburjena, «zakaj si pa potem streljal?» Franc Ferdinand je mirno odvrnil: «Če moram umreti, je itak vseeno, kdaj me to zadene.» In zares ni mogel ubežati svoji usodi, ki ga je, preden je minulo leto, zadela v Sarajevu.

× **Strele jo je ozdravila.** V Walvestanu na Angleškem je gospa Little zaradi močne nevrastenije že dve leti morala ležati v postelji. Ni se mogla sama niti premakniti. Pred tednom pa je med hudo nevihto tresčila v njeno hišo strela. Strelovod je sicer zadržal katastrofo, toda električni sunek je bil tako močan, da je vsa hiša bila par sekund v električnem sijaju. Gospa Little je čutila hude tresljaje. Toda njih učinek je bil čudovit: bolnica se je dvignila s postelje in izjavila, da se čuti popolnoma zdravo. Električni tok ji je pregnal nevrastično muko.

× **Rezanje nohtov.** Pri nas na deželi se negovanju nohtov posveča malo pažnje. Pri meščanih in posebno meščankah pa igra važno vlogo pri toaleti. A vseeno nihče ne pripisuje važnosti dnevu, kadar si obrezuje nohte. Na Angleškem je drugače. Tam je med mnogimi ljudmi utrjeno staro praznoverje, da ima dan, kadar si režeš nohte, svoj poseben pomen. Kdor se tega posla loti v nedeljo, ga utegnejo v nastopnih dneh zadeti hude zadrege. Kdor si obrezuje nohte v ponedeljek, lahko pričakuje kako posebno vest. Torej je znak kakega darila, srede dobre volje, četrtek denarja. Ubogi petek se tudi pri rezanju nohtov smatra za zelo nesrečen dan. Če si pa nohte obrežeš v soboto, se v kratkem podaš na pot. Po receptu tega praznoverja se nam torej nudi nov ključ do sreče: komur manjka denarja, naj si nohte reže v četrtek, kdor pa želi na pot, naj obrezovanje odloži do sobote.

× **Žvižganje proti jecljanju.** Bostonski zdravnik dr. Walter Swift je dognal, da se jecljanje dá najlaže odpraviti s pomočjo žvižganja. Da svojo metodo izvede v praksi, je dr. Swift osnoval majhno kliniko, na kateri brezplačno uči jecljavce vsakovrstnega žvižganja. Poseben položaj ustnih in jezičnih mišic mora po dr. Swiftovem prepričanju sčasoma odpraviti napako jecljanja.

Za smeh in kratek čas JE ŽE TAKO.

Ožbovt svoji jezični ženki: «Oh, ljuba Špela, kako lepo bi bilo, če ne bi ti radi vsake malenkosti regljala nad mano!»

Ona (ljubeznivo): «Saj ne bi, toda sama ne vem, kako to pride, da imam zmiraj jaz prav!» ...

OTROČJA POŠTENOST.

Sinek: «Misli si, tatek, včeraj sva s Pepčkom našla listnico s 100 kronami.»

Oče: «No, menda sta bila toliko poštena, da ...»

Sinek ga prekine: «Oja, tatek, čisto pošteno sva si razdelila na polovico.»

Oženjenec brez otrok, star 34 let, izurjen v vsakem poslu, želi sprejeti viničarsko mesto ali pa v kakoli gostilni mesto točaja. Njegov naslov pove upravni tvo „Domovine“. 51

Kumno, Janež, rdečo deteljo, semensko ajdo, lipove cvetje, suhe gobe itd. plačuje najbolje

SEVER & KOMP., Ljubljana
Wolfova ulica št. 12. 35

Kupimo
vsako množino 36
starega svinca
Puškarna v Kranju.

Veliko zalogo
poljedelskih strojev
priporoča
FRANC HITTI
Ljubljana, Sv. Martina c. 2.

SLAVENSKA BANKA, d. d., ZAGREB

Podružnica: Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 24

Delniška glavnica Din 50.000.000— in rezerve preko Din 12.500.000—

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Vršac, Wien.

Ekspoziture: Rogaška Slatina (sezonska), Skofja Loka, Jesenice.

Agencije: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afi iacije: Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split; Balkan Bank r. t., Budapest, Vaczi utca 35.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.